

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Černým, Ph. D., ve věci

žalobce: **M. Š.**, narozen X
bytem X
zastoupen zmocněncem L. Š., narozen X
bytem X

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 1/376, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 12. 2020, sp. zn. SZ/MPSV-2020/246650-916, č. j. MPSV-2020/247256-916,

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě prostřednictvím svého zmocněnce domáhal zrušení žalobou napadeného rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 2. 2021, sp. zn. SZ/MPSV-2021/29450-916, č. j. MPSV-2021/29619-916, kterým bylo zamítnuto žalobcovo Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

odvolání proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajská pobočka v Ústí nad Labem, Kontaktní pracoviště Ústí nad Labem (dále jen „správní orgán prvního stupně“), ze dne 20. 11. 2020, č. j. 150975/2020/UUA, jímž bylo rozhodnuto nepřiznat žalobci dávku mimořádné okamžité pomoci na úhradu nezbytného jednorázového výdaje. Současně se žalobce domáhal, aby soud uložil povinnost žalovanému zaplatit mu náhradu nákladů řízení.

Žaloba

2. Žalobce v žalobě uvedl, že nesouhlasí s názorem žalovaného, že úhrada povinného ručení není výdajem neočekávatelným a mimořádným. Podle názoru žalobce je výdaj neočekávaným a mimořádným ve chvíli, kdy ho žadatel nemůže uhradit. Žalobce namítal porušení § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“), neboť správní orgán prvního stupně v odůvodnění rozhodnutí podotkl jen, že nově doložené doklady a vyjádření k podkladům rozhodnutí vzal v potaz a uzavřel, že na rozhodnutí neměly vliv. Tím se správní orgán prvního stupně nevypořádal s návrhy a námitkami účastníků a jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí. Podle názoru žalobce žalovaný nepostupoval v souladu se zákonem č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“), jelikož žalovaný špatně stanovil výši příjmu žalobce, a to na 14 625 Kč. Žalovaný špatně posoudil osobu žalobce jako osobu, která není v hmotné nouzi ve vztahu k ustanovení § 2 odst. 5 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi. Žalobce byl přesvědčen, že tyto podmínky splňuje, neboť jako osoba zvláště těžce zdravotně postižená se bez uhrazeného povinného ručení nebude moci osobně dopravit například k lékaři nebo do oblastní charity, s níž má uzavřenou smlouvu o poskytování ambulantních služeb v souladu s § 91 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (dále jen „zákon o sociálních službách“). Žalovaný měl tuto smlouvu v rámci správního uvážení zohlednit, neboť v rámci zákona o pomoci v hmotné nouzi lze za základní životní podmínky taktéž považovat i potřeby psychické a sociální pro zajištění soběstačnosti nebo zdraví, což mimo jiné oblastní charita zabezpečuje, a bez možnosti dopravy by toto nebylo možné. Dle žalobce nebylo v rámci správního uvážení dostatečně přihlédnuto ani k tomu, že je žalobce pro svá postižení odkázán na dopravu osobním automobilem již od dětství a nyní poprvé se vši pokorou a úctou oslovil orgán pomoci v hmotné nouzi jako osoba zvláště ohrožená onemocněním COVID 19. Dle žalobce rozhodnutí žalovaného bylo vydáno na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu, a proto navrhl zrušení tohoto rozhodnutí.

Vyjádření žalovaného k žalobě

3. Žalovaný k výzvě soudu předložil správní spis a písemné vyjádření k žalobě, v němž uvedl, že námitky uvedené v žalobě jsou totožné s odvolacími námitkami, a proto odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí.
4. V písemném vyjádření k žalobě zrekapituloval obsah žalobou napadeného rozhodnutí a uvedl, že mimořádná okamžitá pomoc je dávkou jednorázovou a nenárokovou, k jejímu přiznání je nutné prokázat její opodstatnění po komplexním posouzení životní situace žalobce a dodal, že přiznání či nepřiznání dávky je závislé na správním uvážení v mezích zákona o pomoci v hmotné nouzi, toto správní uvážení však nepodléhá libovůli správního orgánu. Při užití správního uvážení je správní orgán povinen sledovat pouze předepsaný účel, vycházet jen z relevantních skutečností, a zachovávat objektivitu a nestrannost.

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

V tomto případě má žalovaný za to, že správní orgán prvního stupně nevybočil z mezí správního uvážení.

5. Žalovaný uvedl, že úhrada povinného ručení není výdajem nečekaným a jednorázovým, jedná se o výdaj, který je předem každým vlastníkem vozidla očekáván, jelikož každý vlastník nebo provozovatel vozidla je povinen toto zákonné pojištění hradit. Taktéž se nejedná o výdaj nahodilý ani jednorázový, tento výdaj se každoročně v předem sjednaném termínu opakuje. Žalovaný nepovažoval žalobce za osobu v hmotné nouzi dle ustanovení § 2 odst. 5 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi a dodal, že mimořádná okamžitá pomoc je dávkou, která se poskytuje osobám, které se dostávají do určité zákonem vymezené sociální situace. Jedná se o výdaj, který je předem očekáván a ve smlouvě o povinném ručení je sjednán mimo jiné i způsob a termín hrazení, z čehož vyplývá, že žalobce musel tento výdaj očekávat. Dále žalovaný konstatoval, že v zákoně nejsou možnosti poskytování dávky vyjmenovány taxativně, ale příkladmo, avšak výdaj povinného ručení není srovnatelný s výdaji uvedenými v zákoně o pomoci v hmotné nouzi. Dávky v hmotné nouzi slouží k zajištění základních životních potřeb u nízkopříjmových osob, přičemž si tyto osoby nemohou příjem zvýšit vzhledem ke svému věku, zdravotnímu stavu nebo z jiných vážných důvodů vlastním přičiněním. Žalobce vlastní osobní automobil, který však správní orgán prvního stupně nepovažoval vzhledem ke zdravotnímu stavu žalobce za využitelný majetek a nepožadoval jeho využití ke zvýšení příjmů vlastním přičiněním. Žalovaný zdůraznil, že kvůli nepříznivému zdravotnímu stavu žalobce mu je poskytován příspěvek na mobilitu ve výši 550 Kč.
6. Žalovaný poukázal, že žalobce zaměňuje základní životní podmínky uvedené v zákoně o pomoci v hmotné nouzi a základní životní potřeby uvedené v zákoně o sociálních službách. Žalovaný zjistil, že žalobce je příjemcem příspěvku na péči ve II. stupni závislosti ve výši 4 400 Kč měsíčně, pobírá invalidní důchod ve výši 10 442 Kč, příspěvek na živobytí ve výši 813 Kč a příspěvek na bydlení ve výši 3 370 Kč a již zmíněný příspěvek na mobilitu, celkem tedy 14 625 Kč. Žalovaný zdůraznil, že z výše uvedeného vyplývá, že žalobce měl dostatek finančních prostředků k úhradě povinného ručení. Žalovaný dodal, že částka ve výši 7 500 Kč nebyla žalobci započtena do odůvodněných nákladů na bydlení, jelikož se jedná o pronájem nemovitosti, která je ve vlastnictví otce a sestry a poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 4. 2018, č. j. 10 Ads 386/2017- 46, který se touto problematikou zabýval.
7. K námitce nevytvoření rezervy a nabádání k porušení zákona ve smyslu využití finančních prostředků k účelům, na které nebyly poskytnuty, žalovaný uvedl, že žalobce pobírá i invalidní důchod, který není nijak účelově vázaný a může být použit i k úhradě povinného ručení. Žalovaný však zdůraznil, že se jedná pouze o doporučení.
8. K porušení § 68 správního řádu žalovaný uvedl, že rozhodnutí považuje za dostatečně odůvodněné, a proto přezkoumatelné.
9. K příjmu žalobce, žalovaný uvedl, že v rozhodnutí nebylo uvedeno, že se jedná o příjem žalobce, nýbrž o prostředky, kterými může žalobce v daném měsíci disponovat. Dále sdělil, že byl žalobce uznán osobou v hmotné nouzi dle § 2 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi a z tohoto důvodu pobíral příspěvek na živobytí. Žalovaný podotkl, že za osobu v hmotné nouzi pro účely jednorázové dávky mimořádné okamžité pomoci může považovat i jiné osoby specifikované v ust. § 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Zdůraznil, že ne každý příjemce opakované dávky musí být automaticky uznán za osobu v hmotné nouzi pro účely mimořádné okamžité pomoci.

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

10. K hrozbě újmy na zdraví a sociálnímu vyloučení z důvodu neposkytnutí pomoci žalovaný uvedl, že žalobce není osobou dle § 2 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi, neboť pomoci se mu dostává jiným způsobem. Není ani osobou uvedenou v § 2 odst. 6 téhož zákona. K vyloučení žalobce ze společnosti ani ohrožení jeho zdraví nemůže dojít, jelikož by mu měla být poskytována potřebná pomoc při zvládání základních životních potřeb poskytovateli pomoci, kterými jsou žalobcův otec M. Š. a bratr L. Š.
11. Závěrem žalovaný zdůraznil, že řízení bylo provedeno v souladu se zákonem o hmotné nouzi i se správním řádem a navrhl, aby soud žalobu zamítl.

Replika žalobce

12. V následně učiněné replice ze dne 26. 4. 2021 žalobce sdělil, že vzhledem k tomu, že žalovaný ve svém vyjádření k žalobě nevyvrátil skutečnost, že by žalobce nebyl osobou v hmotné nouzi dle § 2 odst. 5 zákona o hmotné nouzi, lze důvodně předpokládat, že již správní orgán prvního stupně projevil jistou míru libovůle při správním uvážení, když rozhodl dávku nepřiznat.

Posouzení věci soudem

13. O žalobě rozhodl soud v souladu s § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), bez jednání, neboť žalobce i žalovaný s tímto postupem souhlasili.
14. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu s. ř. s., který vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věty druhé a třetí a v § 75 odst. 2 věty první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí ve smyslu § 72 odst. 1 věty první s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že rozhodnutí správního orgánu nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních bodů musí soud přihlédnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky v projednávané věci ovšem zjištěny nebyly.
15. Po přezkoumání skutkového a právního stavu dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná.
16. Z obsahu správního spisu vyplývá, že žalobce dne 19. 10. 2020 požádal o dávku mimořádné okamžité pomoci ve výši 2 934 Kč na povinné ručení s odůvodněním, že jde o osobu zvláště těžce postiženou, přičemž letos poprvé se mu nepodařilo vyšetřit finance na úhradu povinného ručení (zákonného pojištění) vozidla, které je používáno k jeho dopravě.
17. Rozhodnutím ze dne 20. 11. 2020, č. j. 150975/2020/UUA, správní orgán prvního stupně rozhodl podle § 2 odst. 5 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi žalobci nepřiznat dávku mimořádné okamžité pomoci na úhradu nezbytného jednorázového výdaje. Rozhodnutí odůvodnil tím, že měl žalobce v rozhodném měsíci dostatečné příjmy k úhradě požadovaného výdaje. Dále uvedl, že se nejednalo o neočekávaný výdaj, jelikož jako majitel motorového vozidla musí počítat s pravidelnými náklady, které s provozem motorového vozidla souvisí.

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

18. Žalobou napadeným rozhodnutím ze dne 29. 12. 2020 bylo prvostupňové rozhodnutí potvrzeno.
19. Z jednotlivých žalobních námitek se soud nejprve zaměřil na tvrzenou nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí, kterou žalobce spatřoval ve vadách předchozího správního řízení. V daném případě soud konstatuje, že neshledal nic, co by způsobilo nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí, neboť rozhodnutí je srozumitelné a žalovaný vycházel především ze sociálních a majetkových poměrů žalobce, z jeho příjmů v měsíci podání žádosti, zdravotního stavu žalobce a vyjádření opatrovníka žalobce.
20. Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu platí, že „[z] odůvodnění rozhodnutí správního orgánu musí být seznatelné, proč správní orgán považuje námitky účastníka za liché, mylné nebo vyvrácené, které skutečnosti vzal za podklad svého rozhodnutí, proč považuje skutečnosti předestírané účastníkem za nerozhodné, nesprávné nebo jinými řádně provedenými důkazy vyvrácené, podle které právní normy rozhodl, jakými úvahami se řídil při hodnocení důkazů a jaké úvahy jej vedly k uložení sankce v konkrétní výši“ (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 6. 2010, č. j. 9 As 66/2009-46, ze dne 4. 2. 2010, č. j. 7 Afs 1/2010-53, nebo ze dne 23. 7. 2009, č. j. 9 As 71/2008-109, všechny dostupné na www.nssoud.cz). Těmto požadavkům na odůvodnění rozhodnutí žalovaný v projednávané věci dostál, neboť v napadeném rozhodnutí srozumitelně popsal, z jakých skutkových a právních okolností vycházel, jakými úvahami byl při svém rozhodování veden a proč nemohl žalobci vyhovět. Soud proto dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí je odůvodněno dostatečně a plně v souladu s § 68 odst. 3 správního řádu, tedy je přezkoumatelné.
21. Soud konstatuje, že dávka mimořádné okamžité pomoci je dávkou nenárokovou, subsidiárního charakteru a je určena na neočekávané mimořádné výdaje, které žadatel nemohl předpokládat a není je schopen zvládnout vlastními silami či za pomoci rodiny nebo svého okolí. Důvod, pro který žalobce požadoval dávku mimořádné okamžité pomoci, se míjí s účelem, pro který je tento typ jednorázové dávky mimořádné okamžité pomoci zákonem o pomoci v hmotné nouzi upraven (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2013, č. j. 3 Ads 88/2012-42, ze dne 14. 4. 2016, č. j. 1 Ads 45/2016-20 či ze dne 16. 6. 2020, č. j. 1 Ads 137/2020-28). V uvedených rozsudcích Nejvyšší správní soud zdůraznil, že dávka okamžité mimořádné pomoci má hradit výdaje „jednorázové a v podstatě nahodilé“. Dávku mimořádné okamžité pomoci na úhradu výdaje očekávaného a pravidelného lze přiznat jen ve zcela výjimečných případech, pokud to odůvodňují konkrétní okolnosti na straně žadatele.
22. Žalobce si musí uvědomit, že jako vlastník motorového vozidla je povinen hradit výdaje spojené s jeho provozem, mezi které zajisté patří i povinné ručení. Dle názoru soudu povinné ručení není výdaj jednorázový ani náhodilý. Naopak jde o výdaj očekávaný a pravidelný, z hlediska uvedeného systému pomoci v hmotné nouzi by tedy k jeho úhradě měly sloužit primárně prostředky získané v rámci opakujících se dávek, případně prostřednictvím dávek důchodového pojištění, když žalobce je poživitelem invalidního důchodu.
23. Dále soud uvádí, že ze správního spisu a ostatně i ze samotných tvrzení žalobce vyplývá, že žalobce nebyl správními orgány obou stupňů shledán osobou v hmotné nouzi ve smyslu § 2 odst. 5 písm. a) zákona o hmotné nouzi. V souvislosti s žalobcovou žádostí o poskytnutí jednorázové dávky mimořádné okamžité pomoci proto bylo klíčové vyhodnocení, zda žalobce je možno považovat za osobu v hmotné nouzi ve smyslu § 2 odst. 5 písm. a)

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

zákona o hmotné nouzi, když žalobce žádal o poskytnutí dávky mimořádné okamžité pomoci.

24. V ustanovení § 2 odst. 5 písm. a) zákona o hmotné nouzi je mj. stanoveno, že za osobu v hmotné nouzi může orgán pomoci v hmotné nouzi považovat též osobu, která nemá vzhledem k příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům dostatečné prostředky k úhradě nezbytného jednorázového výdaje, spojeného zejména se zaplacením správního poplatku při prokázání ztráty osobních dokladů, při vydání duplikátu rodného listu nebo dokladů potřebných k přijetí do zaměstnání, s úhradou jízdného v případě ztráty peněžních prostředků, a v případě nezbytné potřeby s úhradou noclehu.
25. Dávka mimořádné okamžité pomoci je dávkou jednorázovou a nenárokovou, a proto, aby mohlo být rozhodnuto o jejím přiznání, natož pak v žádané výši, bylo nutné prokázat její opodstatnění po komplexním posouzení životní situace žadatele o tuto dávku.
26. Ze správního spisu soud zjistil, že jsou žalobci prostředky na živobytí poskytovány prostřednictvím dávek důchodového pojištění, když žalobce je poživatelem invalidního důchodu, a dále jsou mu vypláceny dávky pomoci v hmotné nouzi a ze systému státní sociální podpory. Z obsahu správního spisu v tomto směru vyplývá, že žalobce v rozhodném období, tj. prosinec 2020, pobíral invalidní důchod pro invaliditu III. stupně ve výši 10 442 Kč, dále příspěvek na živobytí ve výši 813 Kč a příspěvek na bydlení ve výši 3 370 Kč. Naproti tomu žalobcovy náklady na bydlení činily částku ve výši 3 143 Kč.
27. S ohledem na výše uvedené skutečnosti soud uzavírá, že správní orgány obou stupňů proto správně uzavřely, že v případě žalobce nejsou splněny podmínky pro přiznání dávky mimořádné okamžité pomoci ve smyslu ustanovení § 2 odst. 5 písm. a) zákona o hmotné nouzi s ohledem na žalobcovu sociální situaci a jeho příjmy z dávek důchodového pojištění a dávek pomoci v hmotné nouzi ve vztahu k jeho nezbytně nutným výdajům.
28. Vzhledem k výše uvedenému dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji ve výroku I. rozsudku podle ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
29. Současně v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. ve výroku II. rozsudku nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobce neměl ve věci úspěch a žalovanému náklady řízení nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty

na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ústí nad Labem 30. ledna 2023

JUDr. Petr Černý, Ph. D., v. r.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.